

Sweco AB
Gjörwellsgatan 22
112 60 Stockholm

2016-10-11

Remissyttrande

Miljöbedömningar
ISBN 978-91-38-24477-7
ISSN 0284-6012

Yttrande över “Promemorian Miljöbedömningar” (Ds 2016:25)

Sweco har beretts möjlighet att yttra sig över Promemorian Miljöbedömningar Ds 2016:25. Yttrandet är avgränsat till att i huvudsak omfatta kapitel 2.1 Förslag till lag om ändring i miljöbalken, kapitel 2.2 Förslag till miljöbedömningsförordning, kapitel 9 Strategisk miljöbedömning samt kapitel 10 Praktisk miljöbedömning.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis menar Sweco att förslaget till en ny tydligare och mer strukturerad lagstiftning, med ett nytt 6 kapitel i Miljöbalken och en ny miljöbedömningsförordning är positivt. Förslaget bidrar enligt Swecos uppfattning till att förtydliga miljöbedömningsprocessen samt ökar förutsättningarna för att miljöfrågor integreras i planprocessen. Sweco har utgått ifrån remissens disposition med uppdelningen mellan strategiska och praktiska miljöbedömningar.

Sweco är positivt inställd till de gemensamma förändringarna i det nya lagförslaget. Exempelvis ges miljöorganisationer större rätt att överklaga vilket Sweco menar kan leda till att rättssäkerheten förbättras och att miljöskyddseffekten kan öka. Föreslagen ändring kring samordning av olika miljöbedömningar tror Sweco kan innebära en tidsmässig och administrativ vinst genom att förhindra onödigt dubbelarbete.

Sweco är överlag positivt inställd till det nya förslaget till lagstiftning gällande strategisk miljöbedömning. Exempelvis tydliggör momentet *undersökning om betydande miljöpåverkan* processen. Sweco tror att det vore värdefullt att införa ett godkännande av MKB:n även för en strategisk miljöbedömning.

Sweco är överlag positivt inställd till det nya förslaget till lagstiftning gällande praktisk miljöbedömning. Exempelvis kan förslaget med undersökning om betydande miljöpåverkan innebära tidsbesparing. Det som dock kan bli oklart är vilka de *huvudsakliga* miljöeffekterna är eller bör vara.

Swecos utgångspunkt

Enligt promemorian är syftet med de föreslagna ändringarna i lagstiftningen, dels att genomföra de senaste ändringarna i det s.k. MKB-direktivet och i övrigt tillgodose de krav som följer av Sveriges EU-rättsliga och internationella åtaganden och dels att effektivisera miljöbalkens bestämmelser om miljöbedömningar för såväl planer och program som för verksamheter och åtgärder. Därigenom ges enligt promemorian förutsättningar för att "öka den samlade miljöskyddseffekten och samtidigt minska tidsåtgången och den administrativa bördan vid miljöprövningen."

Sweco har vid granskningen av promemorian och de föreslagna ändringarna haft fokus på att undersöka förutsättningarna för att uppnå ovanstående.

Yttrandets huvuddel

Gemensamma bestämmelser

Enligt Sweco har både 6 kapitlet och miljöbedömningsförordningen fått en tydligare struktur med nya underrubriker, vilket underlättar förståelsen. Att vissa nya ord och uttryck introduceras samt att exempelvis miljöeffekter definieras tydligt, kan enligt Sweco bidra till en tydligare utgångspunkt i planprocessen, där fler kommuner agerar på mer liknande sätt vad gäller miljöbedömningsprocessen. Även den nya gemensamma syftesbestämmelsen är ett exempel på en ökad tydlighet.

Enligt promemorian ändras 16 kap 13 § MB så att miljöorganisationer ges en uttrycklig rätt att överklaga fler beslutstyper än tidigare. Även kriteriet om att en miljöorganisation, för att ha rätt att överklaga, ska ha bedrivit verksamhet i Sverige i minst tre år, tas bort. I och med att rätten till överklagan enligt nya förslaget ges även till ideella organisationer som har till huvudsakligt ändamål att ta tillvara miljöskyddsintressen, har verkat för sådana intressen under minst två år och har minst 100 medlemmar i Sverige eller på annat sätt visar att den har allmänhetens stöd, anser Sweco att rättssäkerheten förbättras och att miljöskyddseffekten kan öka.

Det nya lagförslaget innebär även en tydligare förväntan på samordning av olika miljöbedömningar. Enligt promemorian ska det i det nya lagförslaget tydliggöras att skyldigheten, där så är lämpligt, inte bara avser samordning av planer och program utan också samordning av arbetet med miljöbedömningar i allmänhet, både de som görs enligt 6 kapitlet och de som görs enligt andra författningar. Detta tror Sweco kan innebära en tidsmässig och administrativ vinst genom att förhindra onödigt dubbelarbete.

Strategisk miljöbedömning

Undersökning om betydande miljöpåverkan

Det förtydligas i och med det nya lagförslaget i 6 kap. 3§ att det för alla planer och program som krävs i lag eller annan författning ska undersökas om en strategisk miljöbedömning ska göras. Det som ska undersökas är huruvida genomförandet av planen eller programmet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Tydliggörandet kring denna så kallade undersökning i 3-8 §§ samt införandet av bestämmelsen om att ett särskilt beslut ska fattas i frågan är enligt Sweco positivt och kan sannolikt bidra till att den samlade miljöskyddseffekten ökar genom att ställningstagandet kring huruvida en miljöbedömning ska genomföras eller ej tydliggörs och offentliggörs. Enligt Naturvårdsverket

görs idag inte miljöbedömningar för alla de planer och program som omfattas av kraven i 6 kap. Miljöbalken. Swecos uppfattning är att olika kommuner idag angriper frågan om undersökningen, idag kallad behovsbedömningen, på olika sätt, vilket medför att vissa kommuner i princip aldrig bedömer att miljöbedömningar ska genomföras för detaljplaner, medan andra kommuner betydligt oftare tar hjälp av miljöbedömningsprocessen som en interaktiv drivkraft i sitt planarbete. Vissa kommuner genomför till och med frivilliga miljöbedömningar för planprogram, för att få en helhetsbild av miljöeffekterna. Swecos uppfattning är att lagstiftningen bör uppmuntra till att mer övergripande miljöbedömningar tas fram i tidiga skeden, snarare än att konsekvenser endast ska beskrivas för enskilda detaljplaner. Ju tidigare konsekvensbedömningar genomförs och åtgärdsförslag tas fram, desto större möjlighet till att anpassningar kan göras in direkt i planen och inte endast beskrivas och dokumenteras i en MKB för ett redan färdigt planförslag.

Sweco upplever vidare att miljöbedömningsprocessen ofta påbörjas för sent i förhållande till planprocessen, vilket minskar möjligheterna till anpassningar av planen eller programmet utifrån bästa miljönytta. Utifrån denna iakttagelse menar Sweco att det vore bra för miljönyttan att miljöbedömningsprocessen inleds så snart ett planarbete påbörjas, och att detta därför bör regleras i lagstiftningen.

Miljökonsekvensbeskrivningens innehåll och kvalitet

Det föreslagna tillägget i 11 § att en miljökonsekvensbeskrivning tillhörande en strategisk miljöbedömning inte bara ska innehålla en beskrivning av planerade åtgärder för att *förebygga*, *förhindra* och *motverka* den betydande miljöpåverkan, utan även **avhjälpa** den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen eller programmet kan antas medföra, bekräftar enligt Sweco god praxis vilket vi ser som mycket positivt. Detta förtydligande kommer antagligen även kunna komma att bidra till att fler kompensationsåtgärder för naturmiljö föreslås i MKB:er.

I promemorians avsnitt 9.6 framgår att Naturvårdsverket har föreslagit en ny bestämmelse om att även en MKB för en strategisk miljöbedömning ska godkännas, vilket gäller för verksamheter och åtgärder redan idag. Sweco håller med Naturvårdsverket om detta. Det är sannolikt att MKB:erna generellt skulle få en högre kvalitet om MKB:n ska godkännas av en myndighet innan planen antas. Det kommer troligen medföra att processen tar något längre tid, men det kommer enligt vår bedömning att ge positiva resultat för miljönyttan.

Miljöbedömningens koppling till planprocessen

I 16 § skärps kravet på redovisning av bland annat hur miljöaspekterna har integrerats i planen samt hur hänsyn har tagits till MKB:n jämfört med tidigare i och med att en redovisning av detta ska finnas i beslutet att anta en plan eller ett program eller i en särskild handling i anslutning till beslutet. I dagsläget kallas denna redovisning för en särskild sammanställning och den ska enligt idag gällande lagstiftning upprättas när planen eller programmet redan har antagits.

Sweco ser det som positivt att redovisningen ska kopplas tydligare till antagandet av planen/programmet.

Övervakning

Det tydliggörs i 19 § att myndigheten eller kommunen ska följa upp eller övervaka de betydande miljöeffekter som planen eller programmet faktiskt medför. Resultatet av övervakningen och uppföljningen ska göras tillgängligt för allmänheten. Naturvårdsverket har enligt promemorian föreslagit att krav på tillsyn över övervakningen och uppföljningen ska införas, men detta föreslås inte i remissen för närvarande.

Sweco håller med om att det vore värdefullt med ett införande av tillsyn över övervakningen, men samtidigt kommer det innebära ökad administrativ belastning på tillsynsmyndigheten. Sweco tror att det är mer värdefullt att införa ett godkännande av MKB:n för en strategisk miljöbedömning, enligt ovan.

Sweco anser dock att det i den nya paragrafen (19 §) ska förtydligas att anledningen till att uppföljningen ska göras även är för att följa upp att de åtgärder man i miljöbedömningen har föreslagit för de betydande miljöaspekterna. Som paragrafen är formulerad i det nya förslaget anges endast att uppföljningen ska göras "... för att myndigheten eller kommunen tidigt ska få kännedom om sådan betydande miljöpåverkan som tidigare inte har identifierats så att lämpliga åtgärder för avhjälpan kan vidtas." Sweco anser vidare att en tydligare koppling bör göras till redan befintlig övervakning, såsom miljö kvalitetsmålsuppföljning, tillsyn samt exempelvis den övervakning som luftvårdsförbund och liknande organisationer sköter idag.

Praktisk miljöbedömning

Undersökning om betydande miljöpåverkan

6 kap. 23-26 §§ tydliggör den undersökning (och omständigheterna kring densamma) som ligger till grund för om en praktisk miljöbedömning ska utföras eller ej. Betoning ligger på om verksamheten eller åtgärden kan antas medföra *betydande miljöpåverkan*, liksom vad undersökningen innebär för verksamhetsutövaren med avseende bl.a. på samrådsunderlag och samråd. Länsstyrelsens ska avgöra, genom ett *särskilt beslut*, om en praktisk miljöbedömning ska göras, vilket inte får *överklagas särskilt*.

Sweco ställer sig positiv till lagda förslag. Positivt med att ingen undersökning behöver göras om verksamhetsutövaren anser att betydande miljöpåverkan kan antas, vilket kan medföra tidsbesparing.

Förenklat underlag

Förenklat underlag (enligt 27 §) ska tas fram om länsstyrelsen har beslutat att en praktisk miljöbedömning inte ska göras då verksamheten inte medför betydande miljöpåverkan.

Sweco är positiv till de föreslagna ändrade språkliga beteckningarna i 27 §. De tydliggör vilken kravnivå som gäller för det underlag som ska tas fram för verksamheter med eller utan betydande miljöpåverkan. Sweco noterar också att det förenklade underlaget ska innehålla de upplysningar som behövs för att de huvudsakliga miljöeffekterna ska kunna bedömas. Möjligtvis kommer det att finnas olika uppfattningar om vilka som är de *huvudsakliga* miljöeffekterna.

Avgränsningssamråd

I 29-32 §§ tydliggörs det att avgränsningssamråd som krävs då en praktisk miljöbedömning ska göras. Vidare tas det upp med vem avgränsningssamrådet ska ske och när det ska påbörjas samt länsstyrelsens uppgift vad gäller bl.a. innehållet i miljökonsekvensbeskrivningen.

Liksom i 27 § betonas i 29 § de huvudsakliga miljöeffekterna. Möjligtvis kommer det att finnas olika uppfattningar om vilka som är de *huvudsakliga* miljöeffekterna.

Sweco ställer sig positiv till att de som ingår i samrådskretsen enligt 30 § *kan* ta del av samrådsunderlaget. Det är i vissa fall svårt för verksamhetsutövaren att se till att de som ingår i samrådskretsen också får del av samrådsunderlaget. I 32 § har ett förtydligande gjorts vad gäller ordet *inriktning*, som nu ersatts med *detaljeringsgrad* d.v.s. "... att innehållet i miljökonsekvensbeskrivningen får den omfattning och detaljeringsgrad..", vilket är mer

klargörande. Vidare ser Sweco positivt på att länsstyrelsen enligt 29 § ska redovisa sin bedömning med avseende på att innehållet i miljökonsekvensbeskrivningen får den omfattning och detaljeringsgrad som behövs för tillståndsprövningen.

Samråd med andra länder

I 33-34 §§ står om samråd med andra länder i den praktiska miljöbedömningen.

Sweco noterar att det i 33 § fokuseras på *det andra landet*. I 33 § står bl.a. står att ” Om det *andra landet* vill delta i miljöbedömningen , ska myndigheten ge det andra landet möjlighet att delta i ett samrådsförfarande om miljökonsekvensbeskrivningen och den slutliga tillståndsansökan.” till skillnad mot 6 kap. 6 § miljöbalken där även *allmänheten* tas upp. Varför nämns inte allmänheten i 33 § utan enbart det *andra landet*?

Miljökonsekvensbeskrivningens innehåll och kvalitet

28 § handlar om hur en praktisk miljöbedömning ska göras och 35-38 §§ handlar om miljökonsekvensbeskrivningen i den praktiska miljöbedömningen.

Sweco är positiv till tydligheten 28 § innebär med avseende på att göra en praktisk miljöbedömning då det 28 § anges *vilka* moment som ska ingå i en praktisk miljöbedömning.

I 35 § redovisas på ett tydligt sätt i 11 punkter vad som ska ingå i miljökonsekvensbeskrivningen i den praktiska miljöbedömningen. Exempelvis att en referenslista ska inges med uppgifter om de källor som har använts, att en redogörelse av ska lämnas för de prognos- och mätmetoder som har använts vidare att en redogörelse för de samråd som har skett och vad som har framkommit i desamma. Det är logiskt att samrådsredogörelsen ingår i miljökonsekvensbeskrivningen eftersom samråden behandlar dess innehåll. I 35 § betonas också att miljökonsekvensbeskrivningen ska möjliggöra en samlad bedömning av de *huvudsakliga* miljöeffekterna som verksamheten eller åtgärden kan antas medföra i sig eller till följd av yttre händelser. Det noteras vidare att en anpassning av språkliga beteckningar har gjorts för att anpassa miljökonsekvensbeskrivningens innehåll till de ord och uttryck som används i den s.k. försiktighetsprincipen, 2 kap. 3 § miljöbalken, exempelvis har *avhjälpa* ersatts med *motverka*.

Sweco är positiv till detta förtydligande.

Medverkande

Yttrandet har beretts av en arbetsgrupp inom Sweco Environment AB.

Uppdragsledare och ansvarig Strategisk miljöbedömning: Teresia Sibö

Ansvarig Praktisk miljöbedömning: Anne Levin

Övriga medverkande: Malin Wängdahl, Lova André Nilsson och Annelie Färnström

Teknikområdesansvarig

Sweco Environment AB

Annelie Färnström